

Studiedag Alles in Beweging

Breed motorische ontwikkeling van de fijne motoriek

Amersfoort, 24 mei 2023
Hans Stroes

www.allesinbeweging.net

ALLES IN BEWEGING

2023

1

Programma

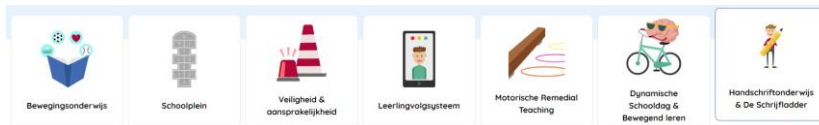
- Inleiding & kennismaking
- Breed motorisch ontwikkelen
- Fijnmotorische ontwikkeling
- Breed motorisch ontwikkelen van de fijne motoriek
- Vele voorbeelden
- Praktijkcircuit
- Afsluiting en vragen

2

Hans Stroes

Eigenaar scholings- en adviesbureau 'Stroes in Beweging'
onderdeel van 'Alles in Beweging' – www.allesinbeweging.net

Huidig werk als docent:

- Opleiding tot Motorisch Remedial Teacher
- Opleiding tot Coördinator Dynamische schooldag
- Cursussen Handschriftontwikkeling
- (gast)docent Hogescholen

3

Hans Stroes

Ontwikkelaar & onderzoeker

- Methode Basislessen Bewegingsonderwijs
- LVS grote motoriek (4 S-en test) in Stimuliz
- LVS kleine motoriek & schrijven in Stimuliz
- De Schrijfpladder
- Handschriftmethode Handiger handschrift
- Motorlab NL

Motorlab NL

De Schrijfpladder

Handiger handschrift

4

Hans Stroes

- opgeleid door Henk Schweitzer en Sabine van Everdingen
- lid landelijk Platform MRT opleiders
- lid landelijk Platform Handschriftontwikkeling

ervaringsdeskundige
linkshandig schrijven

5

Breed motorische ontwikkeling

- Er zijn fundamentele bewegingsvaardigheden, zoals je balans kunnen houden
- Hoe meer van deze fundamentele vaardigheden als kind goed ontwikkeld worden, hoe breder de motorische ontwikkeling
- Hoe makkelijker je nieuwe vaardigheden eigen maakt

7

Kennismaking

- Werk / achtergrond?
- Hoe is jouw fijne motoriek?
 - vind je jezelf 'handig'?
 - hoe is je handschrift?
- Reden om deel te nemen / verwachtingen

Wie zijn jullie

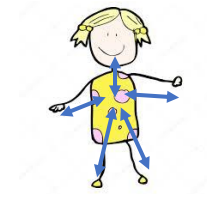
6

FIJNE MOTORIEK / kleinmotorische vaardigheden

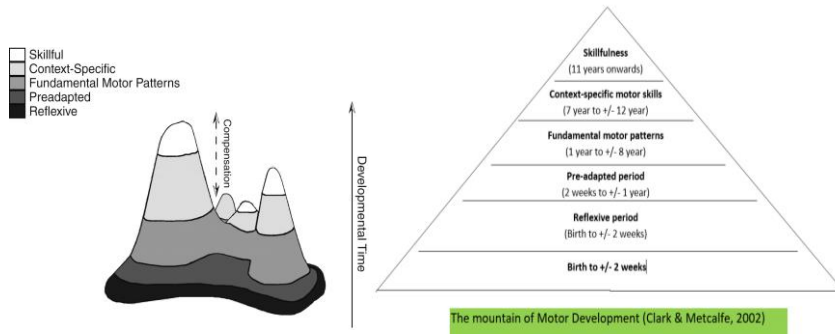
Vaardigheden waarbij gebruik gemaakt wordt van individuele lichaamsdelen, vooral de vingers, bij precieze manipulatie van voorwerpen (schrijven!).

Ook de voeten en de mimiek!

8

Breed motorische ontwikkeling

9

Breed motorische ontwikkeling

Met tweetallen: vertel elkaar.....

- Wat versta jij daaronder?
- En specifiek m.b.t. de fijne motoriek?

10

Toename schrijfproblemen baart zorgen

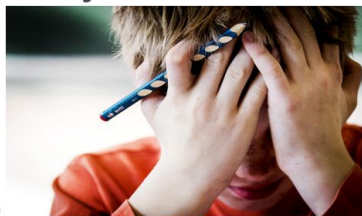

<https://www.rtlnieuws.nl/gezin/kinderen-steds-slechter-in-schrijven> 31 juli 2017 07:44

Kinderen steeds slechter in schrijven

© ANP

11

Toename schrijfproblemen baart zorgen

De schrijfvaardigheid van leerlingen holt achteruit

Overvelde en Hulstijn, 2011 <https://pubmed.ncbi.nlm.nih.gov/21269805/>

- 30% van de leerlingen heeft schrijfproblemen
- vooral jongens
- onleesbaar, te langzaam, pijn in de hand
- oorzaak is gebrek aan oefening
- probleem niet los te zien van de opkomst van tablets en laptops

Technisch goed leren schrijven vraagt tijd en aandacht

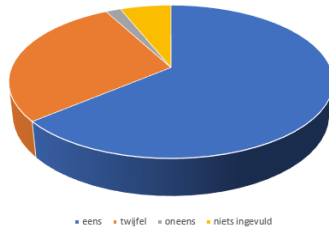
12

Toename schrijfproblemen baart zorgen

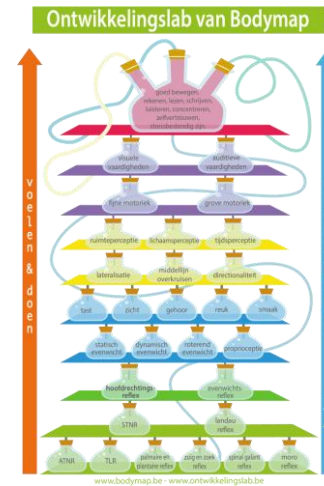

Stelling webinar 3 nov. 2020
 'Er komen steeds meer kinderen in groep 3, waarbij de schrijfvoorwaarden niet aanwezig zijn.'

eens	780
twijfel	345
oneens	22
niets ingevuld	74

13

Het ontwikkelen van leervoorwaarden (en dus fijne motoriek)

via de ontwikkeling van:

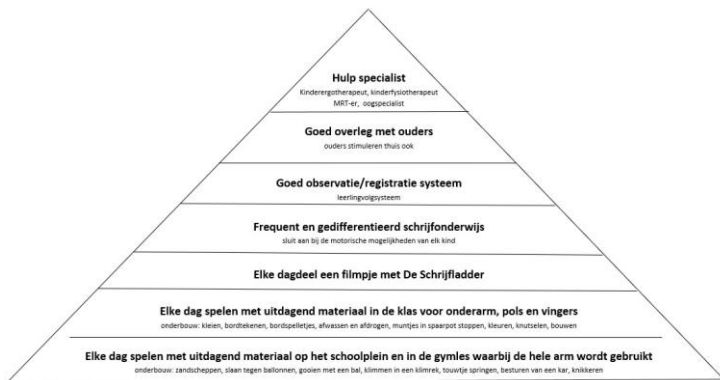
- Reflexen
- Zintuigen
- Balans & coördinatie
- Ruimtelijke oriëntatie

voelen & doen
denken & doen

14

Mogelijkheden voor fijne motoriek & handschrift

15

Ideën voor buiten de klas

Buitenspelen

- zandscheppen, klimmen, zwaaien, kar besturen
- gooien en vangen met ballen, knikkeren
- touwtje springen, klappelletjes
- etc.

Krantje gooien – altijd raak!

Gymles

- in bijna alle leerlijnen aanwezig
- vooral leerlijnen met ballen, bewegende voorwerpen
- kleine motoriekonderdeel bij grote klassen en/of kleine speelzaal/gymzaal

Motorlab NL

- circuits grote & kleine motoriek & bewegend leren in de speelzaal

16

Ideën voor buitenspel

17

Ideën voor Handengym in de speelzaal / gymzaal

Mikmachines

18

Bouwen

19

Kleine spellen

Spelletjes op meerdere niveaus

Mikado groot en klein

Mikado met verschillende materialen.

20

Meisje op het skateboard
<https://youtu.be/88-peg05lig>

Pepsi Cola liedje 2 -
<https://www.youtube.com/watch?v=wnjCZA7YWK0>

Pepsi Cola liedje 1 -
<https://www.youtube.com/watch?v=698LxCG1W9I>

10 klapspelletjes -
<https://www.youtube.com/watch?v=evHEPM3x8BY>

Mijn vader die is buschauffeur -
<https://www.youtube.com/watch?v=stlyB4kE7uI>

Een hele moeilijke... -
<https://www.youtube.com/watch?v=CQkx7T8fVM&t=48>

Klap spelletjes Hand games

21

Motorlab NL voor groep 1-4

Stuiten met verschillende ballen

Eskimo spel – met handen vast staan, zitten e.d.

Stereotekenen – met 2 handen cirkels maken

Ooievaarsloop

Krantje scheuren

Boomstam rollen

Trampoline & kastdelen – verschillende sprongen

Tellen en even vaak stampen of springen

22

Motorlab NL

23

Motorlab NL

- een bewegingscircuit voor in de speelzaal
- voor groep 1 t/m 4
- de motorische ontwikkeling stimuleren
- bewegend leren stimuleren: ook taal- en rekenonderdelen
- passend binnen concept 'Dynamische schooldag'
- bewegingstussendoortje (mogelijkheid: max. 20 min. uit klas)
- op de dagen dat een klas niet gymt
- elk motorlab wordt wel 6 tot 8 keer gedaan (2 tot 3 weken)
- eenvoudig uit te voeren (werkbladen, weinig materiaal, uitleg kort)
- idee door een filmpje van 'Ready bodies, learning minds' www.readybodies.com

24

Ideeën voor in de klas

- handengym
- bewegingstussendoortjes
- beweging van de week
- kleine motoriekhoeke
- kleine motoriekkist
- kleien
- pincetgreep spelletjes (muntjes in spaarpot, propjes maken, etc.)
- 'arm' dansjes (KuiKentje Piep, Ik ben een kopje)
- kleuren en arceren
- schrijfkriebelen en schrijfpatronen

Vele activiteiten hiervan
zitten in 'De Schrijf ladder'

www.deschrijf ladder.nl

25

Speelkisten

Speelkisten zelf samenstellen.

Waar doet het spel het meeste een beroep op?

1. Bovenarmsturing
2. Onderarmsturing
3. Polssturing
4. Vingersturing
5. Oog-handcoördinatie

26

Inspelen op rages

27

Fijne motoriek spelletjes

Kinderen worden steeds minder 'handig'.....

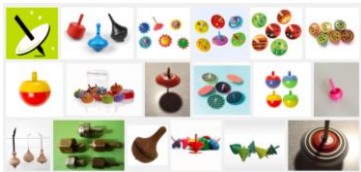
Fijne motoriekspelletjes:

- zijn een leuke onderbreking
- goed voor de ontwikkeling van de fijne motoriek
- essentieel in de ontwikkeling van de schrijfvoorwaarden

Ook ideaal voor in de Beweeghoek!

28

Fijne motoriek spelletjes ideaal voor in een bewegingshoek en als tussendoortje

29

Bewegingshoek

- structureel:
 - in een hoek van de klas
 - op de gang
 - aangrenzend (speel)lokaal?
- als onderdeel van een taal- of rekencircuit?

30

Handengym lessen

Elke week een les met 5 stations:

- bovenarm sturing
- onderarm sturing
- pols sturing
- vinger sturing
- oog-hand coördinatie

Alle activiteiten minimaal op 3 niveaus:

- vaardige bewegers
- middengroep
- minder vaardige bewegers

In de klas

in speellokaal

buiten

31

Handengym les in de klas

32

Handengym les in speelokaal

33

Bewegingstussendoortjes met muziek veel bewegingen met de armen en handen

34

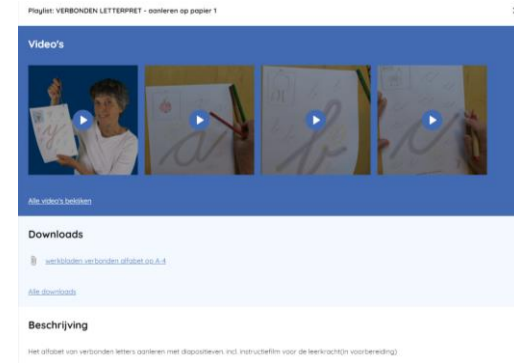
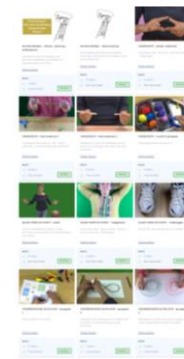
Bewegingstussendoortjes fijne motoriek Doe mee met De Schrijflander

35

De Schrijflander is een online lesprogramma met meer dan 850 filmpjes en vele werkbladen en extra juf in de klas

36

De Schrijfpladder - 7 thema's

1. Handengym
2. Klaar voor de start!
3. Voorbereidend schrijven
4. Cijferpret
5. Blokletterpret
6. Verbonden letterpret
7. Eén op één

37

Praktijkcircuit

- Sensomotoriek spelletjes
- Fijne motoriek spelletjes
- Visuele spelletjes
- (Stereo) teken activiteiten
- Handschrift activiteiten

Have fun
 VIEL SPASS
 veel
 PLEZIER!
 BON AMUSEMENT

39

Handschrift activiteiten

Tijd voor handschriftonderwijs (uit eigen onderzoek):

- in groep 3 en 4 meestal 4 of 5 x 20 min geschreven
- in groep 5 gemiddeld 2 of 3 x 20 min
- in groep 6 meestal 1 of 2 x 20 min
- in groep 7 en 8 niet meer!

Reden te meer vaker handschriftactiviteiten in te plannen:

- in een handschrift les
- in een circuit les
- in een handengym les
- in een motorlab les
- als bewegingstussendoortje

Schrijven moet blijven!

38

Vragen of opmerkingen?

Meer hierover leren? Info op www.allesinbeweging.net

- Cursus Handschrift zonder pen - vooral schrijfvoorbereiding (groep 1 t/m 4)
- Cursus MRT Schrijven - gericht op schrijven en schrijfproblemen (gr. 4-8 + VO)
- Studiedagen Handschriftonderwijs - zie onze Agenda op website

www.allesinbeweging.net/agenda

40

Zonder bewegen kom je nergens!

Dank voor je aandacht!

✉ hans@stroesinbeweging.nl

www.allesinbeweging.net

© ALLES IN BEWEGING